

ERDÉSZETI UJSÁG

szak és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére

Előfizetési díjak:

Egy évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona

Pénzküldemények

Szászsebesi Ipar és Gazdasági Hitelszövetkezet
címére küldendő, Szászsebesen

Megjelenik minden csütörtökön

Felelősszerkesztő és kiadótulajdonos

PODHRADSKY EMIL

Hirdetési díjak:

Egyhasábos garmond sor vagy annak a helye
20 fillér. Ajánlköztásoknál, eladás vagy vételnél
minden szó után előre beküldendő 4 fillér
Nagyobb s többszöri közlésű hirdetményeknél
mérsékelt díjak egyezség szerint

XII évfolyam

Szászsebes, 1908 december 10

50 szám

RÉGI PÉNZEK

aranyból és ezüstből megvétetnek

o o o jó árban o o o

SCHMIDEG ALFRÉD

Budapest, I. Maros-utca 7. szám.

Eddig 25 arany-,
ezüstérem s disz-
oklevéllel lett ki-
tűntetve o o

FARAGÓ BÉLA

Eddig 25 arany-,
ezüstérem s disz-
oklevéllel lett ki-
tűntetve o o

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

o o o

ZALAEGRSZEG

Ajánl legjobb minőségű tű- és lomblevelű famagvakat, szlavon tölgy-
makkot, gyümölcs- és műmagvakat, az összes erdősítéshez szükséges
tölgy, lucfenyő és minden egyéb lomb- és tűlevelű facsemetéket. Élő-
sövénynek: Ákác, Gleditschia Maclura Aurentiaca, amely áthatlan sö-
vényeket képez. Továbbá gyümölcsvadoncok, gyümölcsfák és rózsák.
100-féle legújabb és bőtermű fajburgonya. Vadetetésre és gazdasági
célokra igen alkalmas csicsóka. Legmagasabb áron vásárol fenyőtobo-
zokat, tölgymakkot és lombfamagvakat. o o o

**Magyar magpergetőgyár. Erdészeti magnagykereskedés. Erdei
csemetekertek. Diszfenyőkertészet. Fajburgonya termelés. ≡**

Mintázott ajánlatokat kér. ≡ Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egyenruhákat és egyenruházati cikkeket,
polgári ruhákat, fehérneműeket, fegyve-
o o reket és töltényeket o o

a legjutányosabb árak mellett
és legjobb minőségben készít

BLUM SÁNDOR

udvari szállítója Őfelsége perzsa
császárnak, I. Péter szerb király-
nak és Wladimirovits orosz csá-
szári nagyhercegnek o o

BUDAPEST, VÁCI-UTCA 15.

Erdőtiszteknek és erdőaltiszteknek
előnyös részletfizetési kedvezmény

Nagyobb megrendelés esetén kívánatra mér-
tékelvétel végett a cég egy szabását saját
o o kölcségén bárhova elküldi

A vidéki megrendelésekre kiváló
gond lesz fordítva. — Legkisebb
rendelést is szívesen fogadunk.

Meg nem felelő áru a cég költségén vissza-
o o o küldendő. o o o
Mintázott árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Előnyös vadértékesítés!

Szarvas, dāmivad, vadsertés, őz, nyul,
fogoly s egyéb lőtt vad értékesítését
minden mennyiségben elvállalom a
legmagasabb árak mellett o o

Azonnali készpénz elszámolás

o o Ajánlatokat kér: o o

Fodor Károly

o o bizományos o o

Budapest, központi vásárcsarnok

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGIOBB NIRVÜ ŐRÁZLETE.

Alapított
1847.

Bräusweller János

Ca. és kir. kizárólagosan
töltő, kő-
és mőrá-
törő, és
élelmiszer-
készítő
eszköz-
készítő

ÓRÁK ÉKSZEREK 10-évi jótállással

RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

Élő vad!

Élő foglyokat, fácánokat, nyulakat, őzeket,
szarvasokat, vad házinyulakat, uhukat, minden
másfajta állatokat magas árakon vásárol —

O. Frank Utódai Kreuzig és Högl

állatkiviteli és nagykereskedési háza, Wien
(Bécs) V-2. Einsiedlergasse 13. Telephon 598.
Szállít minden nem élő vadakat és más élő
állatokat első rendű minőségben.

A nyulak tömeges befogásához saját hálóit,
foglyok és fácánok szállításához saját ketre-
ceit bérmentve küldi és adja rendelkezésre.

Képes vételi árjegyzék ingyen
és bérmentve. o o o

Előfizetési díjak:

Egy évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona

Pénzküldemények

Szászsebesi Ipar és Gazdasági Hitelszövetkezet
címeire küldendők, Szászsebesen

Megjelenik minden csütörtökön

Felölsszerkesztő és kiadótulajdonos

PODHRADSKY EMIL

Hirdetési díjak:

Egyhasábos garmond sor vagy annak a helye
20 fillér. Ajánlköázásoknál, eladás vagy vételnél
minden szó után előre beküldendő 4 fillér
Nagyobb s többszöri közlésű hirdetményeknél
mérsékelt díjak egyezség szerint

XII évfolyam

Szászsebes, 1908. december 10

50 szám

Szegénységi bizonyítvány

Irta: Lozsádi Zudor Jakab káptalani erdőőr.

Egy pár hét óta borus fellegek tornyosodnak lapunk, az Erdészeti Ujság fölött s minden pillanatban várhatjuk, hogy azt az azokból támadó fergeteg el fogja söpörni a föld színéről.

Aki a hírlapirodalmat figyelemmel kíséri, az tapasztalhatta és tudhatja, hogy manapság hírlapok csak a legkritkább esetben szoktak megbukni s akkor többnyire csak olyanok, amelyek alárendelt érdekeket, vagy talán inkább csak magánérdekeket szolgálván, nem volt meg az a létjogosultságuk, amelyre minden egyes fennállani és felvirágozni akaró lapnak támaszkodnia kell. Az ilyen lapok bukását legtöbb esetben az okozza, hogy nem találva meg bennük érdekeinek szolgálását, az olvasóközönségük cserbenhagyja, elpártol tőlük, hogy pedig lap nélkül mégse maradjon, hogy érdekeinek szószólót találjon, vagy más laphoz pártol, vagy más ujat alapít.

Nekünk, erdészeti és vadászati altiszteknek és a minket terhes és felelősségteljes szolgálatunkban buzgón támogató szolgáltnak és vadőröknek ma csak egyetlen egy lapunk van, mely érdekeinket irta fel zászlajára és amely azokért fáradhatatlanul, lelkes kitartással küzd s ezért méltán elvárhatná valamennyiunktól, hogy a magunk részéről minden tőlünk kitelhető erőnkkel támogassuk és anyagi tekintetben megizmosítsuk, az érdekeinkért való küzdelemre még alkalmasabbá tegyük. Ez a lap az Erdészeti Ujság.

A mult október hó elején mult tizennégy éve annak, hogy megindult az Erdőőr című lap, szerény keretek közt, havonként kétszer való megjelenéssel s ezt azután felváltotta a most is fennálló Erdészeti Ujság. Jól tudom, hogy így volt, mert hiszen kezdettől fogva hűséges és kitartó pártolója voltam az elsőnek s lettem és vagyok az utóbbinak. Figyelemmel olvasgattam a két lapot s igaz lelkemre állíthatom, hogy azokból mindig fényesen kisugárzott az a forró szeretet, amelylyel szerkesztője és kiadója úgy az erdészeti, mint a vadászati alantas személyzet irányában viseltetik s amely szeretetnek folyamánként mindig küzdött és küzd ma is azok érdekeiért. Figyelemmel kísérem és kísérem ma is a két rendbeli szakba vágó más lapokat s bizony megvallom az igazat, hogy még eddig vajmi kevés nyomát fedeztem fel bennük annak, hogy azok a mi személyi érdekeinkkel törődnének, sőt inkább azok iránt közömböseknek találom azokat s ha nem lenne meg nekünk a mi lapunk, az Erdészeti Ujság, bizony úgy tünnék föl a dolog, hogy két hatalmas testületünkben semmiféle személyi ambíció nincs, hanem csak amugy átabutába élünk napról-napra, fogyasztván a szükösen kiszabott s elég keserű kenyeret.

Ez így van és nem másképp s mégis valóban csodálni lehet azt a véghetetlen nagy közönyt, amelylyel az értünk így küzdő egyetlen lapunk irányában viseltetünk.

Husz-harminc ezren vagyunk széles e hazá-

ban s ennyiünk közül alig akadunk ötszázan, kik a helyzet magaslatára emelkedve, pártjára szegődünk lapunknak s amellet több-kevesebb hűséggel kitartva, eddig legalább tengődésében fenntartottuk csak azért, hogy most, hosszú vergődése után elbukni engedjük?

Bizony mondom, hogy azzal, ha lapunkat most esteben fel nem fogjuk, ha megengedjük megadni azt a csufságot, hogy az érdekeinkkel egyedül törődő és azokat szolgáló lapunk a mi pártolásunk hiánya miatt elbukjék, önönmagunknak állítjuk ki a szegénységi bizonyítványt.

A különféle iparossegédeknek, sőt még a közönséges napszámosoknak is megvannak az ő saját lapjaik, amelyeket minden erejükből támogatnak, sőt ha látják, hogy azok lételét veszély fenyegeti, érettük még erejüket meghaladó áldozatokat is hoznak.

Ugy illenék, hogy az állásukra nézve kétségtelenül mögöttünk álló ezek a polgártársaink nálunk lássanak követendő példát, de bizony most éppen az ellenkezője áll ennek s nekünk kellene tőlük példát venni a saját érdekek iránt való lelkesedésben.

Nekünk — ha csak nem akarjuk valóban a szegénységi bizonyítványt örökkönörökké zsebünkben hordani, ha nem akarjuk majdan pirulva bevallani, hogy saját lapunk is volt egyszer, de már nincs, minden erőnket össze kell szednünk és sietnünk a segítséssel, még pedig most, azonnal, míg nem késő.

Lapunk előző számának második cikke megmutatta nekünk a mentés módját; ne késedelmezzünk azt alkalmazni.

Tudomásom szerint ötszáznál többen vagyunk olyanok, akik lapunknak rendes fizető olvasói vagyunk. Mutassuk meg annak a sok ezer ugyan nem fizető, de azért a máséból szívesen olvasó kartársaknak, hogy tudunk nem csak a saját, de a velők közös érdekekért is a legvégsőig lelkesedni, küzdeni és áldozni.

Válassza ki mindenki a segítség kétféle módjából azt, amelyik neki jobban alkalmas, de az egyiket legalább válassza mindenesetre és siessen a segítséggel, míg nem késő.

Küszöbön vannak a szent karácsonyi ünnepek, melyeken kiki siet jó barátjának örömet szerezni. Ragadjuk meg mi is ezt az alkalmat és tegyük meg azt az örömet lapunknak, hogy nem engedjük elbukni.

Hárítsuk el mi magunktól a szegénységi bizonyítványt s járítsuk azt át azokra a kartársainkra, akik nem akarnak haladni a kor szellemével, hanem tovább szinylődni a maradiság sötét-ségében!

Ne feledjük el, hogy aki nincs velünk, az ellenünk van!

A hegyvidéki akció

Tíz éve, hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a Felvidék ruthén ajku szegény népének felsegítésére rátökélte magát s a mentő-

AZ „ERDÉSZETI UJSÁG“ TÁRCÁJA

A betléri medvevadászat.

Hazai vadászataink között maig a legizgatóbb és legférfiasabb a medvevadászat. Nagyban kedvelhették már harcos apáink és daliás királyaink. Hunyadi Mátyás országos és hadi gondtól mentes napjaiban többször kirándult medvevadászatra Gömör erdős bércei közé. Legkedveltebb vadászó helye volt a Királyhegy s az alatta elterülő rengeteg erdőség, amely erdőségnek óriási területeit ezidőszert Kóburg herceg és Andrassy Géza gróf birják.

Andrassy Géza gróf szulovai és szadvári erdőségeiben most is minden évben nagy főúri társaság vadászik medvére. A medvevadászokat, amelyekben annak idején Milán szerb király, majd Ottó királyi herceg is megjelent, november első felében szokták megtartani. Az idei medvevadászatot, amelyre Andrassy Géza gróf pazarul berendezett betléri kastélyába most is nagy társaság gyűlt össze, november 16-án kezdték

meg. A házigazdán és nején Kaunitz Eleonora grófnőn, valamint fiaikon Károly és Manó grófokon kívül résztvettek a vadászatokban mint vendégek: Liechtenstein Alfréd herceg székesfehérvári ulánus-kapitány nejjével, Erzsébet Amália királyi hercegnővel, a trónörökösnek testvérével, Liechtenstein János herceg fregatt-kapitány nejjével, Andrassy Marica grófnővel, Rohonczy Lőrinc, Andrassy Sándor gróf és Aehrenthal Félix báró.

A vadászatot nagy személyzettel Dénes Géza uradalmi erdőfelügyelő rendezte, aki már hetekkel azelőtt alaposan megsejmelte és vadőreivel felkutatta a medvék tartózkodó helyét. Korán reggel indult el a vadásztársaság Betlérből a vadászatra, amely nagy kitértést, bátorságot s mindenekfölött fegyelmelkeztséget kíván. S mindeme tulajdonságokkal rendelkeznek az Andrassyak, akik már gyermekkorukban nem egyszer fényes tanúbizonyságát adták rátermettségüknek. De fényes bizonyítékát adták a család női tagjai is, különösen pedig Marica grófnő, aki évekkal ezelőtt mint fiatal lány vett részt egy medvevadászatou.

mnka intézésével egy miniszteri kirendeltséget bizott meg. E misszió most adja ki tizedik jelentését, amelyben működésének egy decenniumba visszanyúló eredményeiről számol be az ország előtt.

Alig száz lapnyi terjedelmű könyvecske az egész. Amilyen szerény a köntöse, olyan igénytelen a hang is, amelyen beszél. Röviden összefoglalja végzett földadatait, fejezetenként adja elő a részleteket, tömören csoportosítja az adatok tömegét s hideg, száraz, szakszerű módon mutat az elért sikerekre, az akadályokra és nehézségekre s ama munkálatok felé, melyek még csak a kezdetnél tartanak, vagy meddő kísérletnek bizonyultak. Objektív képet vázol a történekről, minden diszlet, művilágítás, irányzatosság vagy frázis nélkül. Nem akar semmit szépíteni, nagyítani vagy eltitkolni, hogy érdekesebbnek tartsasék és vonzóbbnak tessenék. E jelentésből minden potemkinizmus ki van zárva teljesen.

Mégis — avagy épp ezért — azt a benyomást teszi, hogy a hegyvidéki akciónál tudatos, komoly munka folyik, átgondolt tervszerűséggel, szívós következetességgel végrehajtva, melynek nemcsak érlelődnek már a gyümölcsei, hanem kecsegtető például szolgálnak arra nézve, hogyan kell az inséges, elmaradt nép sorskerékét megfogni, az önsegély eszközeihez hozzájuttatni, a boldogulás útjaira rávezetni hazánk egyéb vidékein is, ahol a nép válságba jutott.

Egy darab gyakorlati szociálpolitika az, amit

a hegyvidéki kirendeltség e tíz év alatt gyakorlati észszel kimódolt s most Kázy József miniszteri tanácsos jelentésében számeredményekkel illusztrál, tanuságára mindazoknak, kik a nép-szociológiai kérdéseiben érdekelve vannak.

A kirendeltség szerves működését a magyar felvidéken hat vármegyére terjesztette ki, hol az állam iránt föltétlen hűségű rutén népelem nagy tömegekben él, de züllésnek indulva s már el is pusztult volna alkalmasint, ha az államhatalom nem siet hóna alá nyulni, hogy lábra állítsa. E megyék: Máramaros, Bereg, Ugocsa, Ung, Sáros és Zemplén. A mentőmunka célja azonban nem a pillanatnyi megsegítés vagy állandó gyámszervezet létesítése volt. A kirendeltség e tíz éven át arra törekedett, hogy oltalmazottjait a modern élethez hozzá nevelje, intenzív gazdálkodáshoz szoktassa és ennek segélyforrásait előteremteni megtanítsa. Feladatát meddő elméletezések nélkül szigoruan gyakorlati oldaláról fogta föl s eszerint cselekedett a gazdasági élet egész területén, valamennyi ágazatában mint indító és mozgató erő, mely lassu, zajtalan munkával évről-évre közelebb jut kitüzött céljához. Arra törekedett, hogy a nép anyagi exisztenciáján javítson s ezt keresményének, az értékesítésnek és a kereső képességnek emelésével kívánta biztosítani.

A nép földéhségét állami földbérletek útján csillapította. Bérbe vett Beregben 20.000 kataszter holdat s albérlésbe adta 7800 kisgazdának. Ungban ugyanigy tett 14.000 holdnyi kincstári bir-

Néhány évvel ezelőtt történt. Egy este hírül hozták Andrassy Géza grófnak, hogy egy szénégető lovát az éjjel megtámadta a medve az erdőben. A ló ki volt pányvázva a legelőn. A duvad megölte, lakmározott belőle s a hullát otthagya, távozott.

— Akkor az holnap reggel ismét vissza fog térni — mondotta a gróf. No, annak a bundáját meg kell zálogolni.

Halotta ezt Marica grófnő, aki akkor még egész fiatal volt, de már ugy a lovaglásban, mint a vadászatban többször jelét adta kitartásának s így szólt atyjához:

— Vigyél el engem is magaddal, hadd vegyek már részt medvevadászaton is.

— Nem bánom, velem jöhetsz. De meg kell fodadnod, hogy ahová felállitalak, onnan nem mozdulsz, egy szót, egy fohászzkodást, egy sóhajtást ki nem ejtesz, bármit halj és láss.

A grófleány megfogadta.

Éjfél után indultak neki az erdőnek. A gróf maga puskával, a lánya hegymászó bottal a kezében. Senki

sem kísérte őket. A gróf jól ismerte az erdőn vezető hegyi ösvényt s még az éj csöndjében eljutottak arra a tisztásra, ahol a megölt ló véres és megszaggatott teteme feküdt.

A gróf, mint tapasztalt vadász, első tekintetre megtalálta a medve csapását a sűrű bozót között, melyen vissza kell térnie. Oldalt a csapástól kiválasztotta a lesőhelyet, egy derékban kettőtörött odvas bükkfa mellett, mely eltakarta alakját a bozót felől. Leányának pedig egy másik odvas fát jelölt ki, hogy ahoz támaszkodjék.

Amint a hajnal pirkadni kezdett, feltámadt az erdők csodálatos nesze, zsongása. Csendes szellő játszva siklott el a harmat fölött, apró madárkák sipogva röpdöstek ide-oda, a fajdkakas kurrogott, a szarvas rigygett s egy vademse hét malacával ott bandukolt el a lesőhelytől nem messze. A vadász és vad észre sem vette egymást.

Majd megjelentek a főuri lakoma tányérnyalói. Legelsőnek odasomfordált két kis kölykével a hullához

tokkal, amiknek 46 község ma az albérlője. A kirendeltség közbenjárt a földnép érdekében, valahányszor vétel, parcellázás vagy tagosítás esete adta elő magát. Kezébe vette gyakran a községi terhek konvertálásának ügyét s gondoskodott a hegyek alatt a romboló hegyi vizek megfékezéséről, medertisztításról, partvédelemről, nem ritkán a falvakban közutak s a havasban csordakutak létesítéséről.

Kiterjesztette az állambérleti rendszert a havasi jószágokra is, hogy a községek olcsó legelőhöz jussanak. Ez áldásban eddig 33 hegyi falu állatállománya részesült, melyet a tavaszi felhajtáskor a kirendeltség bárcázva vesz át darabonként és legeltet őszig, gondoskodván a havasi legelők feljavításáról, trágyázásáról s a szénatermés főlöslégének értékesítéséről is. Nem kimélte a költséget, hogy havasaink az ország északkeleti részében utakkal, itatókkal, vizemelő kosokkal fel legyenek szerelve; jelentésében meg is jegyzi, hogy havasi berendezésünk sok vidéken immár a svájci havasok színvonala felé tart.

Gazdasági szakoktatással egybekötött mintagazdaságai Alsóverekén, Szolván, Borsán, Péterfalván stb. kettős célt szolgálnak: modern képzettségű új gazdanemzedéket nevelnek és példaadás, munkáltatás útján e minta követésére bírják a kisczadák ezreit. Sulyt helyez egyébként arra is, hogy a falvakban télen át ingyenes szakelőadások vezessék be a népet a modern gazdálkodás irányelveibe s népszerűen megírt szakkönyvek

terjesszék az új irányt értelmesebb parasztnak útján a nép között.

Sokoldalú és kiterjedt munkát végzett a kirendeltség, hogy védenecit a gazdálkodáshoz oly termény- és álatanyaggal lássa el, hogy a gazdaság emelkedjék értékben és hozadékban. Félmillió kilogrammot meghalad a kiváló minőségű vetőmag, amit 163 község gazdái közt 102.000 korona áron kiosztott és maga 30.000 koronát a beszerzési árra ráfizetett. Az állami faiskolákból ugyanekkor 34.000 darab vadcsmete, nemesítésül 32.000 darab oltvány került kiosztásra ugyszólván ingyenesen. A szükséglet a hegyvidéken oltványok dolgában folyvást növekszik, ami az okszerű gyümölcsstermelés iránt való érzék növekedését jelenti a nép körében. A szarvasmarha-, juh- és loállomány javára elsőrendű apaállatokat szerzett a kirendeltség, hogy a községek kedvezményes árban átvehessék tőle. Megtette a bevezető lépéseket, hogy a szegény néposztály a házinyul-tenyésztés által olcsó hústáplálékhoz jusson. Volt gondja arra is, hogy a népet lassankint méhészethez, selyemhernyótenyésztéshez szoktassa, hegyi patakjaiban pedig a tenyészlák akklimatizálódjék.

Programmjában előkelő helyet foglal el a nép téli foglalkoztatása. Házi ipari tanfolyamaival máris eljutott odáig, hogy tavaly 1663 kisczadacsaládja végezhetett otthon ilyen munkát s kereshetett rajta közel 150.000 koronát. Az emelkedés egy év óta munkaerőben kitesz 20 és a termelés értékében 42 százalékat. A házi ipari foglalkozások

a sunyi róka, azután néhány holló csapott le nagy szárnycsattogással. Méltóságosan uszva a levegőben egy csupasz nyaku keselyű ereszkedett azután alá s marcangolni kezdte a hulla oldalát. Kedves bámuló pofácskával egy őz is került a tisztás szélére s lassan, sétálva tűnt el ismét a sűrűségben.

Végre a bokrok és szárazgalyak erős recsegése jelezte, hogy nehéz test közelit. Föl-fölhangzott egy-egy morgás is. Nagyot röffent az emse, sivitottak a malacok, élesen vakkantott a róka, tompát nyiffantottak a hollók, csűrűszkölve sudorgott a keselyű s mikor a cammogó hős a bokrok közül kilépett, szétszaladt, elrebbent a lakmározó társaság. Nagyot ordított a fenevad s háttal a vadásznak a hullához lépett.

Nem nyújtott jó célpontot, a vadász még nem lőhetett. A medvét pedig egy lövéssel kell leteríteni, mert ha egy lövés nem elég neki, akkor már kettő is kevés.

A gróf arcához emelve tartotta fegyverét.

Ez alatt egy kis énekes madár szállott le éppen

arra a bokorra, amely a vadászt rejtve tartotta, valami erdei csücsörke. Vidáman füttyörészgetett. A gróf nem is vett észre a feje fölött csicsergő madárkát, de leányának figyelme megoszlott a lakmározó duvad és az énekes madárka között.

Nemsokára azonban egy harmadik állat is jelent meg a szintéren. A grófleány észrevette, hogy annak a fának az odujából, melyhez támaszkodott, egy kigyófej kukkan elő, féregformájú kettős nyelvét öltögetve. A fején kiemelkedő kettős szarvalaku dudorodásról felismerte, hogy az erdők félelmes szörnye: a szarvas vipera.

A gyilkos szörnyet bizonyosan az énekes madárkának a hangja csalta ki az odujából. Arra fáj a foga. Lassan csuszott alá az odujából és siklott le a mohos faoldalon.

A grófleány, fogadásához hiven, mozdulatlanul állott. A kigyó pedig a lesben álló gróf felé kezdett lassu tekergéssel közeledni... Egy szót, egy suttagást nem volt szabad kiejteni!... S ennek a kigyónak egy csipése halál!...

közül üzembe vették a fafaragást, nád- és kosárfonást, abroncskészítést, seprőkötetést, vászonszövést és művirágrakást. De megindult — főleg a hitel-szövetkezetek keretei közt — a munkatelepek szervezése a kötő, himző, játékszerkészítő háziipar dolgában is és a kirendeltség pénzzel támogatja az iparházak, középponti műhelyek létesítésére induló mozgalmakat.

Nagy mértékben felkelti a figyelmet amaz eredmény, amit a kirendeltség a munkaközvetítés elvállalása által a közérdek javára elért. Tavaly 12.289 munkásnak szerzett aratómunkát és fél millió korona értékű munkabért anélkül, hogy a hegyvidék ezáltal munkaerőben megrövidült volna. De legfontosabb, amit tíz évi fáradozással szociális téren végzett: megkedveltette a hegyvidéken a szövetkezeti intézményt és annak fogyasztási áruházait. Ma a hegyvidéken 130 hitelszövetkezet van, a tagok száma 28.151, akik közel 40.000 üzletrésszel vannak érdekelve. Az üzlet alaptőkéje meghaladja a kétmillió koronát, a takarékbetétek összege 1.2 millió korona, a tartalékalapé 159.000 korona s a folyósított kölcsönök értéke öt és fél millió. Az áruházak száma 56 s ezek a termény- és árudrágaságot hathatósan ellensúlyozták, bruttóbevételek tavaly másfél millió korona körül volt s a mérleget némi nyereséggel zárták.

Ime nagy vonásokban a kép, melyet ez intézmény széleskörű munkásságáról az adatokból kapunk. Csendes sikerei az ország szociálgazdasági és nemzetiségi politikáját szolgálják, emellett

A vipera ott siklott el a grófleány előtt. Egy kis mohotkás helyre kuszott éppen, mikor a grófleány villámgyorsan, de nesztelenül rátette az egyik lábát a kuszó vipera fejére. A leszorított kigyó ide-oda csapkodott testével s némi zajt okozott a száraz harasztban. Erre a neszre a medve fölemelkedett és hátrafordult... E pillanatban eldőrdült a gróf fegyvere s a hatalmas dudav nagyot ordítva nyult el.

— Ez szép lövés volt! — mondá a grófkisasszony, még mindig mozdulatlanul szorítva a kigyó fejét lábával. De most már fordulj ide papa és öld meg ezt a másik szörnyeteget is itt a lábom alatt.

A kigyót rövidesen ártalmatlanná tette a gróf és így szólt leányához:

— Derék vadász vagy, letetted a vizsgálatot!...

*

A mostani vadászaton, bár két medve is volt a hajtásban, nem sikerült egyet sem terítékre hozni. Két napig a szulovai erdőségben vadásztak, azután a szadváriiban folytatták.

M.

értékes nemzeti munka, amit a jövő feladatainak előkészítése végez. Teljes elismeréssel kell adózunk a miniszteri kirendeltségnek és gratulálunk megbízójának, Darányi miniszternek.

Tömörüljünk egy zászló alá, érdekeink megvédésében csak úgy tehetünk kellő lépéseket!

HASZNOS TUDNIVALÓK

Gyümölcsök téli eltartása. A magyarországi gyümölcs szép külső és zamatosság tekintetében sikerrel veheti fel a versenyt akármelyik gyümölestermesztésben vezető országgal. Mégis azt tapasztaljuk, hogy télen, különösen tavasszal fogyasztásra kerülő gyümölcs legnagyobb része külföldi s oly magas árakon kerül forgalomba, amely árakról termesztoink még csak nem is álmodhatnak. E vizsás állapotnak ugyszólván egyedül maguk a termesztoók az okozói egyrészt azért, hogy valamely vidéken nem mindig csak azt a gyümölcsmenet vagy féleséget termeszti, amely arra a vidékre a legalkalmasabb, másrészt pedig nem termesztenek egy minőségből nagyban; de ha termeszti is nagyban és sikerrel a megfelelő gyümölcsöt, nem tudják azt eltartani. Erre vonatkozólag ad utbaigazítást a «Kert» októberi füzeté, mely szerint bármely gyümölcs eltarthatóságának alapfeltétele, hogy az sértetlen állapotban kerüljön az eltartásra szánt helyre. Már a szedésnél ügyelni kell arra, hogy a gyümölcs ne törődjék, amit azért érhetünk el leginkább, ha a gyümölcsöt kézzel szedjük s nem rázzuk vagy éppen verjük azt le. Igen lényeges — különösen a téli gyümölcsnél — az érési idő megállapítása. A téli gyümölcs tulajdonképpen az eltartási helyén érik meg, mégis előnyös azt addig a fán hagyni, míg csak a fagy veszélyének nincs kitéve, tehát az első dérig. A szedésnek száraz időben kell történnie s a gyümölcsnek teljes száraz állapotban kell f. kvőhelyére kerülni, mely célra igen alkalmas a pince, ha annak téli hőmérséklete 8—10 fok melegen alul nem száll s teljesen száraz. Az értékeesebb gyümölcs deszka- vagy vesszőnádfonat-polcokon úgy helyezendő el, hogy azok egymást ne érintsék. Nem helyes tehát több réteget egymásra rakni már csak azért sem, mert úgy igen bajos lenne a romlásnak indult példányokat eltávolítani, amit pedig okvetlen meg kell tenni. Csekélyebb értékű keményhusu almát — főképp ha az nagymennyiségben termesztenek — lehet földbe ástott veremben is elhelyezni. Itt több réteget lehet egymás fölébe helyezni, egy lábnál vastagabban azonban nem. A verem oldalát, fenekét, valamint a gyümölcs tetejét diófalevéllal kell fedni, mert ez jól véd a férgek és az egerek ellen. A veremnek természetesen teljesen száraznak kell lennie. A finomhéjú és husu almákat és körtéket egyenkint papirba kell göngyölni és három hétig száraz helyen állani hagyni, aztán pedig hordóba puha levéllel rétegezten, szárával felfelé rakva elhelyezni. Természetesen ily módon való eltartás mellett

is időnkint át kell vizsgálni és eltávolítani az esetleg romlani indult példányokat. Ez az eltartási mód kissé körülményes ugyan, de célravezető.

Szilvát is jól át lehet teletetni, ha a kézzel szedett anyagot erős üvegekbe, légmentesen elzárva, földbe ásva helyezzük el.

Jól eltartható a gyümölcs az ujig ugyancsak hordóba rakva, de nem levéllel rétegezve, hanem finomra törött és átszitált faszénnel. Ez esetben a gyümölcsöt nem kell papirba göngyölni, mert a szénnek konzeráló hatása van.

Sok dologgal jár bizony a gyümölcs eltartása, de igen jövedelmező.

A korom a kerti trágyázásnál. Általánosságban véve, a korom egyike a legjobb trágyaszereknek, amelyeket valaha alkalmazhatunk a kertben. De ezzel a trágyafélével csinján kell bánni és különösen a cserpes növényeknél, mert különben bajt okoz. A koromtrágya elősegíti a növést, új termőerőt kölcsönöz a növénynek, elűzi a férgeket s nagy befolyással van a virágok színelakulatára. A rózsák levelei, ha korommal trágyáztuk, sokkal bujább, sötétebb zöld színt kapnak, dusabban virágoznak s csak keveset szenvednek kárteknő rovaroktól. Földieprek, amelyekre télen kormot hintünk, sokkal erőteljesebben hajtanak ki, szebb és jobb gyümölcsöket teremnek. A hagymára való befolyását mindenütt ismerik és ezért alkalmazzák is azt leggyakrabban a metélő hagyma behintésére. A kormot mindig a kertbe, pázsitra vagy a vetemény- és virágágyakra kellene kihordani; ez a csekély veszélyesség megtérül a bővebb termés a veteményes kertben, a növények szép virágzása, a virágos kertben a pázsit szép leveles zöldje által. Ha cserpes növényre akarjuk a kormot alkalmazni, előbb forró vízben feloldjuk és ebből nem nagy mennyiségű oldatot keverünk az öntözésre szánt vízhez. A cserpes növényeket azonban csak akkor szabad trágyázni, ha teljes növényben vannak; a nyugalmi időszakban nem hogy használna, sőt inkább kárt okoz.

KÜLÖNFÉLÉK

Az olaj. Az óvilág zsiradékokat adó növényei közül első helyen az olajfát (*Olea Europaea*) kell említenünk. Egykor Palesztina volt legfőbb területe. Művelése ősi; az izraeliták bevándorlásakor már általános s a két legkiválóbb király, Dávid és Salamon, erélyesen támogatták a termelőket. A Szentföldről terjedt át a partvidékre, innen vitték Krisztus előtti VII. százévben a föníciaiak Galliába; később beszármazott Hellászba, Itáliába, majd a földközi medence minden partjára s itt ma is fontos termék.

A termesztett olajfa nem tartozik a szépek közé, fűzfáinkhoz hasonlít, lassan fejlődik, a fája sűrű szálú, kemény, tartós, a régiak istenszobrokat faragtak belőle; fontos iparcikk.

Legfontosabb része mégis csonthéjas gyümölcse — olíva — elsősorban mint élelmi cikk, másodsorban

nagy olajtartalma miatt. Az éretlen olíva csemegeszámba menő táplálék a Földközi-tenger mindhárom világrészbeli partján, nyersen éppúgy, mint többféle módon készítve.

Olaját az érett gyümölcs magrejtőjéből sajtolják, vidékenként különböző módon, a legtisztábban pedig Franciaországban. Az első éréből kapják a legfinomabbat, mely pótolhat minden állati zsírt; aranysárga, szagtalan s mint táblaolaj kerül forgalomba. Az első sajtolás maradékából készül a táplálkozásra avas volta miatt nem éppen, de iparcikkek (szappan, stearingyertya) előállítására annál alkalmasabb faolaj. Marseille gyárai-ban évenként harmincöt-negyven millió kilogram szappant főznek belőle.

Az olajfát ismerték az ősidőkben és kellő tisztelben részesítették. Noe galambja a zsidókra oly nélkülözhetetlen olajfa ágával tér vissza a bárkába, azóta szerepel a béke jeléül; az olimpiai játékok győzteseit olajággal tüntették ki; a régi atléták olajjal dörzsölték be testüket, hogy bőrük simább legyen, izmaik pedig erősödjének. Nagy szerepe van a szentelt olajnak az az egyház szertartásaiban: a papszentelésnél szentelt olajat használnak, a bér mátkozót szentelt olajjal erősítik meg hitében, a haldoklót olajkenettel készítik el nagy utjára, az uralkodókat olajjal kenik föl.

Az olajfa termelése mégis hanyatlóban van, lassankint kiszorítja a szézám, mely többet jövedelmez s melynek olaja épp oly tiszta és izletes.

Erős versenytársai a különféle pálmák is, különösen a kókusz. A termés magbeléből készült olaj teljesen pótolja a vajat. Honos ugy az óvilág, mint az újvilág minden meleg részében és bőven fizet: egy-egy fa tíz-tizenöt kilogram olajat ad évenként. Még bővebben fizet az afrikai olajpálma s újabban a legsötétebb világrészből évenként tizenkét-tizenöt millió métermázsa olajat hoznak Európába ipari célokra.

Van nálunk is elég olajtermő növény: a dió és mandula, a napraforgó, repce, len, kender, mustár, tök, de távolról sem tenyészítik olyan buzgalommal, amint megérdemelnék.

Ifjusági madárvédő liga. Magyarországot im-már a Nyugat országaiban is úgy kezdik emlegetni, mint a jövőben egész Európának gyümölcsös kertjét. Valóban hazánknak éghajlatai és talajviszonyai a legalkalmasabbak a legkitünőbb minőségű s a legbővebb mennyiségű gyümölcs termelésére. A legutóbbi években gyümölcstermelésünk és kivitelünk oly óriás mértékben fellendült, hogy már a gyakorlati haszon is ugyancsak sürget a külföldön régóta általános fa- és madárvédelem hathatós terjesztésére. E mellett az emberiség és az általános lelki művelés szempontjai is vezették a közoktatásügyi minisztériumot, amidőn az amerikai iskolákban 1894. óta szokásos bird day és arbor day mintájára összes iskoláinkba behozta a fák és madarak napját. Az iskolák évenként egy napot oktatva és szórakoztatva szentelnek a madarak és a fák ismertetésének és megkedveltetésének. Ez az intézkedés

még csak a madarak és fák kultiválására való érzéket ébresztgette. Ezt a mozgalmat állandósítani és állandó eredményes munkásságban tartani lesz hivatva az a mozgalom, amely november 28-án a losonci főgimnáziumban indult meg és óhajtható, hogy más iskolákban is méltó követésre találjon. Ugyanis a négy alsó osztály ifjúságából Somló Károly és Bodor Aladár tanárok megalakították az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga losonci osztályát. Megmérhetetlen az az anyagi, nemkülönben erkölcsi haszon, mely a madárellet vonzó és hasznos sajátosságainak megértetése révén az egyesület működéséből származik. Az állatok iránt való szeretetnek erkölcsi súlya az állatkinzás gyűlöletessé tétele, a madárvilág esztétikai és etikai értékének megbecsülése és mindezekhez a nyilvánvaló közgazdasági haszon mind azt ajánlják, hogy az ügyet maga a közönség is, de főleg az ország hasonló tanügyi köréi buzgón felkarolják.

H I R E K

Gyilkos vadorzók. Mint Déváról jelentik, Terea Péter és Florea Igna orvvadászok Sztragonján együtt jöttek haza vadásatról, az elejtett vaddisznót eladták és annak az árán estig mulattak. Hazaértükben betévedtek Periosz Péter tanyájára, aki a beszélgetésre kiment és a sötétben odaszólt, hogy ki jár az udvarban. Erre Flore felkapta puskáját és Perioszt mellbe lőtte, akit haldokolva szállítottak a dévai kórházba.

Az oroszlánszelidítő végzete. Mint Kievből jelentik, a közelében lévő Uman városban szerencsétlenség történt. Az ottani cirkuszban Bojani állatszeliidítő mutatott produkciókat. Több oroszánt vezetett be, melynek közül az egyik kötélén csinált mutatványokat. Egyszerre félrelépett, leesett és emiatt olyan dühbe jött, hogy rávetette magát az állatszeliidítőre s néhány pillanat alatt szétépte. A közönség körében irtózatot pánikot keltett a véres jelenet. Az emberek eszeveszetten rohantak a kijáratok felé. Gyilkos tolongás támadt, amelyben több asszonyt és gyermeket agyonnyomtak, sokan pedig súlyosan megsérültek. A dühöngő oroszánt azután agyonlőtték. Körülbelül negyvenszer lőttek rá, amíg le bírták teríteni.

Élethalálharc a börtönben. Berlinben a központi börtönépületben f. hó 9-én éjjel Bastard börtönfelügyelőt éppen akkor, midőn az ellenőrző órát meg akarta nézni, egy fogoly késsel megtámadta és háromszor mélyen beleszurt a fejébe, úgy, hogy az agyvelőjét is megsértette. Bastardnak még volt annyi ereje, hogy kardot rántson és a veszedelmes fickót magától távol tartsa; azután összerogyott és mikor föleszmélt, értesítette telefonon a központot az esetről, aztán kétszer lőtt revolveréből és most újra összerogyott. A lövésre odasietett egy másik rendőrfelügyelő, akinek heves harcot kellett folytatni a merénylővel, míg végre egy lövéssel leterítette. A merénylőt a Charitéba vitték, hol meghalt. Bastard szintén kórházban van, de állapota reménytelen.

Életmentő csendőr. Esztergomban — amint értesülünk — Drigola Gusztáv 14 éves fiu az ottani dunahid alatt csuszkált. Egyszerre a jég megroppant alatta és a fiu alámerült. Hilák Ferenc csendőr éppen arra járt, egy pillanatig sem habozott, hanem a zajló jégáradatba vetette magát és sikerült még élve kimentenie a fiut.

Agitáljatok saját lapunk érdekében; hassatok oda, hogy minden kartárs előfizetője legyen!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Orend János urnak, Alsóárpás. A beküldött cikket köszönettel vettük, legközelebb közölni fogjuk. — **Varga V. Antal** urnak, Terecseny. A német «Revierförster» azonos a magyar «pagonyerdész» elnevezéssel, míg a «Forstgeometer» az «erdőmérnök» címnek felel meg. Igaz, hogy nálunk (a kincstárnál) az erdőmérnök minden egyebet tesz, csak erdőt nem mér; a Forstgeometer tehát jobban ráillene a mi erdőrendezőinkre. A pagonyerdész tulajdonképpen az, aki bizonyos erdőrészt (pagonyt) önállóan kezel s az ilyen a németknél a Revierförster. — **B. J.** urnak. Az unokaöccsének tényleges katonai szolgálat alól való felmentésre feltétlenül meg van az igénye, mint özvegy anyja egyetlen gyámolítójának; az, hogy az özvegy hány éves és milyen az egészségi állapota, teljesen mindegy s leánygyermek legyen akárhány is, nem jön számításba, valamint a vagyon sem. Természetes, hogy az özvegy esetleges férjhezmenetelével az igény elenyészik. A földolog, hogy még a sorozást megelőzőleg készíttessék el az illetékes jegyzővel a folyamodványt, amely összesen alig kerül többre 8—10 koronánál.

A KIADÓHIVATAL POSTÁJA

Faur Traján urnak, Ausel. A jó kívánságokat szívből viszonzuk. Előfizetése jövő évi március végén jár le. — **Avár István** urnak, K.-Doroszló. Köszönettel nyugtázzuk a küldött 4 koronát. — **Frey Henrik** urnak, Szokolár. Előfizetése jövő évi január végéig van rendezve. — **Babó József** urnak, Gyökeres. A jövő évi március végéig van előfizetve. — **Horváth István** urnak, Deliblat. A lakhelyváltozást bejegyeztük s mai számunkat már oda küldjük. Bednáresik kartársnak küldtünk mutatványt s reméljük hogy hűséges előfizetőt nyerünk benne. — **Halmos János** urnak, Pilismarót. Mint visszatért régi hívünket szívünk egész melegevel üdvözljük. Szíveskedjék a lapunk megmentésének mnkájába a környékbeli kartársakat is bevonni. — **Tőkepénzesnek.** Abban az esetben, ha akadnak olyanok, akik a 6 korona kölcsönrel járulnak a lapunk fentartásához, a kötvényük, kisorsolásáig ezután 6 százalékos kamatban fognak részesülni, melyet az év végén előfizetésükbe be számítunk. Bár akadnának annyian, hogy segítségükkel a hitel-szövetkezet befolyása alól meuekülhessünk.

Nyomatott HIENTZ JÓZSEF könyvnyomdájában, Szászsebesen

H I R D E T M É N Y E K

Pályázat erdőőri állásra.

Trencsén vármegye területén lévő, s állami kezelés alatt álló erdőbirtokok őrzésére szervezett egyik kerületi erdőőri állomás megüresedvén, annak betöltésére pályázatot nyitok.

Javadalmazás összesen évi 960 kot. Pályázni szándékozókat felhívom, miszerint az 1879. évi XXXI. t. c. 37 §-ának a, b, és c, pontjaiban jelzett kellékeket, vala-

mint eddigi szolgálatukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket f. é. december hó 20-ig a trencséni m. kir. állami erdőhivatalnál nyújtás be, megjegyezvén, hogy a magyar nyelvnek szóban és írásban való bírásán kívül a tót nyelvben való jártasság is megkívántatik.

Az állás 1909. évi február hó 1-én elfoglalandó.

(1—2)

Baross, a közig. erdőbiz. elnöke.

1908. évi 624. erdőhiv. szám.

Pályázati hirdetmény erdőszolgai állásra.

Brassó vármegye közig. erdészeti albizottságának folyó évi 1137/eb. számú határozata folytán a Brassó vármegyei hosszufalusi m. kir. járási erdőgondnokság kerületében levő XIII.-ik számú tömősvölgyi őrzésben lemondás folytán megüresedett erdőszolgai állásra, mely évi 440 K bérrel, 36 K ruhaátalánnyal, 48 K lakbérrel és 12 ürm. tűzifával van javadalmazva, ezennel pályázat nyitattik.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy «Brassó vármegye tek. közig. erdészeti albizottságához Brassóban címzendő» sajátkezüleg irt kérvényeiket, az erdőtvény 37. §-ában előirt kellékekkel és eddigi szolgálatuk igazolására szolgáló okmányokkal, valamint egészséges, erőteljes testalkatukat, jó látó-, halló, és beszélőképességüket tanúsító orvosi bizonyítvánnyal felszerelve a brassói m. kir. állami erdőhivatalhoz» 1909. évi január hó 7-ig nyújtás be.

Szabályszerűen fel nem szerelt, vagy ezen határidőn túl beérkező kérelmek figyelembe nem vétetnek.

Brassó, 1908. december 7.

M. kir. állami erdőhivatal.

UGRON GÁBOR lapvezér

MAGYAR NEMZET

a legolcsóbb függetlenségi 48-as napilap

== Cikkeit írják: ==

Ugron Gábor, Ábrányi Emil, Dr. Halász Lajos
országgyűlési képviselő. Szerkeszti Lándor Tivadar

== Előfizetési ár: ==

Egy évre 16 korona Negyedévre 4 korona
Félévre 8 „ Egy hóra 1.40 „

o Egyes szám ára 2 krajcár o

== Megrendelhető: ==

Budapest, VII., Miksa-utca 8. szám, továbbá
minden postahivatalnál és a lapelárusítóknál

VADÁSZ SZÓTÁR

Összeállította Szlávik Nándor főerdész
o ismert szakíró, a Vadász Ujság főmunkatársa o

Ismét valami új dologgal állunk elő, amelynek a szükségét érezte minden szenvedélyes vadász. A Vadász Ujság főmunkatársa a több oldalról megnyilvánult kívánságoknak eleget teendő, rég óta dolgozott e kommentárral kísért magyar-német nyelvű szótáron, melyet most sajtó alá rendezett és amely sok mindenre tanítja meg az olvasót, aminek jelentősége előtte eddig ismeretlen volt. Annak előre bocsátára mellett, hogy a szótárt a lap minden előfizetőjének díjtalanul akarjuk rendelkezésére bocsátani, nem zárunk ki abból másokat sem, hogy azt kiadóhivatalunk után igen jutányos árban megkaphassák. A 10—12 ivre kiterjedő, igen gondosan összeállított s az országban divó műszavakat teljesen felölelő mű ára a nem előfizetőknek sem fog többé kerülni, mint 3 korona. Előjegyzéseket már most elfogad a kiadóhivatal, mely ettől teszi függővé a nyomtatandó példányok számát és a mű árának még esetleges o o o csökkentését. o o o

A Vadász Ujság kiadóhivatala, Ujpest.

HIENTZ JÓZSEF

KÖNYVNYOMDA

SZÁSZSEBES

HIRDETÉSEKET
JUTÁNYOSÁRON KÖZÖL
o o AZ o o
ERDÉSZETI UJSÁG

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt s elismert egy- és kétsővű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

o o árfelemelés nélkül szállít: o o

Aufrecht és Goldschmied

o o fegyveráruháza o o

Budapest, VII., Rákócy-ut 26. sz.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve!!

ÉLŐVADAK

Foglyokat, fácánokat, nyulakat, szarvasokat, őzeket, dâmvadat, uhukat kunyhóleshez, továbbá minden fajû ragadozó emlősöket és madarakat, tyukokat, libákat, diszfácánokat vásárol és erre vonatkozó ajánlatokat kér

== MAYER EDE ==

udvari szállító — élővadviviteli üzlete
o o WIENER-NEUSTADT o o
Schneebergasse Nr. 10. Alsó-Ausztria.
Fióküzlet (vadkereskedés) Magyarországon
o o Savanyukút, Sopronmegye o o
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Legjobb hírû, legnagyobb üzlet!

Gyertyán

hasábokat, szerszámnak valót,
rönköket legalább 25 cm. át-
mértől felfelé o o o

o o o Gyertyán

dorongfát, 1 m. hosszút, 6—9
cm. vastagot minden mennyi-
ségben vásárol: o o o

S. M. R ü b n e r

o fanagykereskedése o

== W i e n ==

II—2., Kaiser Josef-strasse 39

SANITAS

Az orvosok megállapították, hogy a
reuma-csuz és köszvény legsikere-
o sebben gyógyítható a o

„S A N I T A S“

szobagőzfürdőkészülékkel, melynek
segélyével bármely szobában 5 perc
alatt kényelmes gőz- vagy hőlég-
fürdőt készíthetünk. Egészséges
embernek is nélkülözhetlenek ezen
fürdők, ha betegségek elleni véde-
kezés céljából a szervezetét edzeni
akarja. Terjedelme csekély, ára mé-
o tányos, tartóssága korlátlan o
Ezernyi elismerő- és köszönőlevelet
tartalmazó ismeretkönyvet ingyen
o o és bérmentve küld:

FÖRSTNER ALADÁR

„SANITAS“ szobagőzfürdő-készülékek gyára
Budapest, VII., Alsóerdősor 30

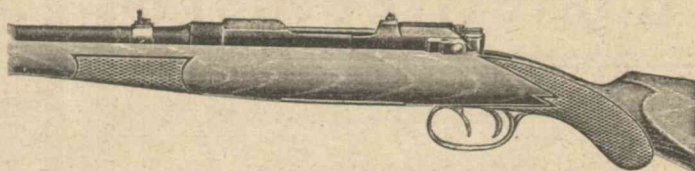
Legrégibb, legnagyobb hazai vállalat e szakban
Sok a silány utánzat, ezektől kell óvakodnunk

== Egyedüli ferlachi gyártmány! ==

A bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. — Arany érem:
Páris 1906. 46. remekelés.

OGRIS MARKUS Ferlach, Karinthia fegyvergyár és (prácios) puskaműves.

Szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és céllövőfegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű Drilling-fegyverekben. Súlyuk 2,8—3 kg. Browning-féle sértes ismétlőfegyver 210 K gyári ártan.

Egy Mannlicher Schönauer ismétlő kurtály 6,7 mm. és 9 mm. öbű, 400 lépésig, jótállás mellett, a legpontosabban belőve, ára 190 K.

Egy Mannlicher Excelsior ismétlő kurtály 11,5 mm. öbű, acélköpenyburkolatu és legerősebb a füst nélküli lőpor töltés használatára, a legpontosabban belőve, egész hossza 101 cm., súlya 2,5 kg., nagy kezdő sebességgel és a legerősebb átütő erővel, nagy vad lövésére is igen alkalmas, ára 190 K.

Egy Mannlicher ismétlő kurtály 95-ös minta, 8 mm. öbű, ára 140 K.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. == Magyar levelezés.

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udvari szállítók, BUDAPEST, IV. Váci-utca 35.

A nagym. földművelési m. kir. miniszterium 70542 magas rendeletével az erdőgazgatóságoknak ajánlva

Erdészeti és erdőáltiszti egyenruhákat, egyes egyenruhadarabokat és mindennemű felszerelési cikket
o o o ajánlunk kitűnő mesteri szabás és izlésteljes kiállításban. o o o

Fehérneműek és harisnyák óriási választékban. o Fegyverek- és töltényekből állandó nagy raktár.

Polgári ruhák a legjobb magyar és angol szövetekből elsőrangú szabászok közreműködésével készülnek.

Hivatalos uton részletfizetésre is eszközölhetők megrendelések és nagyobb megrendelés esetén kívá-

o o o natra saját költségünkön egy szabászt küldünk a mértékek felvétele végett. o o o

Árjegyzéket és mintákat ingyen és bérmentve küldünk és vevőink ké-
nyelmére bármely cikket beszerzünk. Meg nem felelőt visszaveszünk.

Legrégibb és legnagyobb egyenruházati intézet!

Nyomatott HIENTZ JÓZSEF könyvnyomdájában. Szászsebes.